

**OPIS PROGRAMU KSZTAŁCENIA
W SZKOLE DOKTORSKIEJ UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Metodologia badań naukowych
Typ zajęć	przedmiot specjalistyczny
Dziedzina nauk	nauki społeczne
Dyscyplina nauki	psychologia
Rok akademicki	2022/2023
Tytuł /stopień naukowy Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot	dr hab. Barbara Ciżkowicz, prof. uczelni
Liczba godzin dydaktycznych	30
Forma zajęć dydaktycznych	wykład
Rygor zaliczenia	egzamin
Język wykładowy	polski
Ramowe efekty uczenia się (8 PRK)	• zna i rozumie w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla danej dyscypliny naukowej lub artystycznej (SD-W1) • zna i rozumie główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których odbywa się kształcenie (SD-W2) • zna i rozumie metodologię badań naukowych (SD-W3)
SZCZEGÓŁOWY OPIS ZAJĘĆ	
Szczegółowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji efektów uczenia się
U1: zna paradygmaty badań oraz rozumie konsekwencje ich wyboru na różnych poziomach ogólności (ontologii, epistemologii, metodologii) U2: trafnie posługuje się pojęciami metodologicznymi, jak próba, populacja, zmienna, wskaźnik, operacjonalizacja, problem badawczy, hipoteza badawcza U3: trafnie dobiera modele prowadzenia badań: eksperymentalny i korelacyjny do problematyki badań, rozumie i bierze pod uwagę zalety i ograniczenia każdego z modeli U4: zna aktualne trendy w prowadzeniu badań oraz nowe sposoby pomiaru zmiennych, orientuje się w wyzwaniach metodologicznych, jakie ze sobą niosą U5: zna aktualne wymogi metodologiczne w zakresie prowadzenia badań w psychologii oraz raportowania ich wyników K1: ma świadomość konsekwencji niestosowania się do mocnej zasady racjonalności; K2: stosuje zasady etyczne w prowadzeniu badań.	aktywność na wykładzie (U1, U2, U3, U4); zaprojektowanie, opracowanie oraz prezentacja projektu badań ilościowych (U1, U2, U3, U4, K1, K2); egzamin pisemny sprawdzający umiejętności prowadzenia badań (U1, U2, U3, U4).
TREŚCI PROGRAMOWE REALIZOWANE PODCZAS ZAJĘĆ	
Wiedza naukowa jako rodzaj wiedzy ludzkiej; zasada racjonalności; klasyfikacja nauk; schemat poznania w naukach empirycznych; cele badań naukowych; język badań (pojęcia, definicje, teorie); badania ilościowe i jakościowe oraz wady i zalety ich stosowania; kumulatywny vs. rewolucyjny rozwój nauki; struktura procesu badawczego; systematyzacja wiedzy na temat prowadzenia badań psychologicznych z uwzględnieniem pojęć: próba (sposoby doboru), populacja, zmienne i ich kategoryzacja, wskaźnik, operacjonalizacja, problem badawczy, hipotezy badawcze; modele eksperymentalne i ich rodzaje; badania korelacyjne. Wyzwania metodologiczne związane z współczesnymi metodami pomiaru i sposobami prowadzenia badań (np. pomiary neuroobrazowe i neurofizjologiczne, badania wielozmiennowe, modelowanie, sieci neuronowe, badania międzykulturowe – równoważność narzędzi pomiarowych, badania kliniczne, badania podłużne).	

Współczesne wymagania metodologiczne dotyczące planowania badań z uwzględnieniem protokołu badania RCTs (*Standard Protocol Items: Recommendations for Interventional Trials – SPIRIT*).

Współczesne wymagania dotyczące raportowania wyników badań:

- CONSORT *stands for Consolidated Standards of Reporting Trials*
- Rozszerzenia CONSORT dla: badań pilotażowych; badań nad skutecznością interwencji nefarmakologicznych (CONSORT-NPT); studiów przypadków (CENT)

Rola i metodologia przeglądów systematycznych i metaanaliz. Wytyczne *Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA)*.

Metody dydaktyczne i techniki kształcenia

Wykład, wykład konwersatoryjny, analiza materiałów, dyskusja

Kryteria oceniania

ocena dostateczna: zaliczenie każdej z form zaliczenia w stopniu potwierdzającym osiągnięcie uwzględnionych efektów kształcenia w stopniu zadowalającym
ocena dobra: zaliczenie każdej z form zaliczenia w stopniu potwierdzającym osiągnięcie uwzględnionych efektów kształcenia w stopniu dobrym;
ocena bardzo dobra: zaliczenie każdej z form zaliczenia w stopniu potwierdzającym osiągnięcie uwzględnionych efektów kształcenia w stopniu bardzo dobrym

Forma i warunki zaliczenia (forma weryfikacji efektów uczenia się)

aktywność na wykładzie + zaprojektowanie, opracowanie oraz prezentacja projektu badań ilościowych + egzamin pisemny sprawdzający:
• umiejętności doboru typu badań do przedmiotu badań;
• umiejętności formułowania problemów, hipotez, doboru zmiennych i ich operacjonalizacji;
• znajomość metod doboru próby i ich konsekwencji dla formułowanych wniosków

Literatura

Brzeziński, J. (2019). *Metodologia badań psychologicznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Bukve, O. (2019). *Designing Social Science Research*. Cham: Springer. Open access book: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-03979-0>
Flick, U. (2011). *Jakość w badaniach jakościowych*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
Flick, U. (2010). *Projektowanie badania jakościowego*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
Guba, E., Lincoln, Y. (2009). Kontrowersje wokół paradygmatów, sprzeczności i wyłaniające się zbieżności. W: N. Denzin, Y. Lincoln (red.), *Metody badań jakościowych*. T. 1. Wydawnictwo Naukowe PWN.
Kvale, S. (2012). *Prowadzenie wywiadów*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
Łaguna, M., Razmus, W (red.) (2018). *Analiza danych: nowe wyzwania*. *Polskie Forum Psychologiczne*, 23, 2, 227-412. (wybrane artykuły)
Page, M. P. A. (2009). Czego metody neuroobrazowania funkcjonalnego nie wyjaśnią psychologom procesów poznawczych? W: K. Jodzio (red.), *Neuropsychologia. Współczesne kierunki badań* (s. 15-53). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Such, J., Szczęśniak, M. (1997). *Filozofia nauki*. Wydawnictwo Naukowe UAM
Raporty i listy kontrolne dostępne na stronach:
www.consort-statement.org
www.spirit-statement.org
www.prisma-statement.org
Literatura uzupełniająca:
Brzeziński, J. (red.) (2006). *Metodologia badań psychologicznych. Wybór tekstów*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (wybrane rozdziały)
Chan, A., Tetzlaff, J.M., Gøtzsche, P.C., et al. (2013). SPIRIT 2013 explanation and elaboration: guidance for protocols of clinical trials. *BMJ*; 346 :e7586
Goodwin, J. C. (2010). *Research in Psychology. Methods and Design*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
Kuhn, T. (2011). *Struktura rewolucji naukowej*. Aletheia
Popper, K. (2017). *Logika odkrycia naukowego*. Znak